SỐ THỨ 1474 — NGÀY THỨ TƯ 15 FEVRIER 1922 — SÁM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 11

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ
MỖI SỐ: 0$02

HANOI						
	Hanoi et les provinces du Tonkin	Cochinchine Cambodge Laos	Chine Siam Japon	Europe Amérique Afrique	Hanoi aux Postes Français de Chine	Hanoi aux Postes Français du Levant
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

F.-H. SCHNEIDER, Fondateur
NGUYỄN-VĂN-VINH, Directeur gérant

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.
1re page: Une seule insertion. . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Trung-kỳ là một xứ có phong-cảnh đẹp, có địa-lợi nhiều

Muốn xem xét những phong-cảnh ấy,
Muốn mở mang những địa-lợi ấy
thì cần phải có đường hỏa-sa đi lại cho lưu-thông.

Bấy lâu nay, bàn đến địa-thế nước ta, ai cũng bảo nước ta có ba kỳ (Nam-kỳ, Bắc-kỳ, Trung-kỳ) thì Nam-kỳ và Bắc-kỳ vì như hai bỗ thóc mà Trung-kỳ vì như một cái đòn gánh để quẩy hai bỗ thóc kia (Nước cũng lưỡng cơ chi quốc). Đành rằng ninh-thế nước ta có thế thật, việc nông-phố ở Trung-kỳ có kém Nam-Bắc lưỡng kỳ thật, nhưng xét về phong-cảnh đẹp, về địa lợi nhiều, thì Trung-kỳ lại là một xứ có bề phồn-phú nơn hai xứ kia.

Giải đất Trung-kỳ rộng được hơn 180 000 km2, bắc tiếp vịnh Bắc kỳ, nam tiếp Nam-kỳ và Cao-mên, đông giáp bể Trung-quốc, tây giáp Ai-lao, là một nơi cố-quốc của những nước Chiêm-thành, nước Chân-lạp, nước Bồn, nước Nùng, mà là nơi phát-tích của các bậc Đế Vương về đời nhà Lê, nhà Nguyễn, với cả anh em ông Nguyễn-Huệ Nguyễn-Nhạc (đời Quang trung) cũng đều ở đây mà khởi nghiệp lên.

Luận về phong-cảnh thì Trung-kỳ thật là một nơi có nhiều thắng-cảnh nhất trong cõi Đông pháp nay:

Dặng núi Hoàng-sơn ấn ngữ ở mặt Bắc, dãy núi Trường-sơn (La chaine Annamitique) chạy suốt dọc từ bắc chí Nam, rồi còn biết bao nhiêu nơi non sông ngòi, cứ theo dọc bỷ bể mà chia-chia ra, bình như tạo-hóa có thêu dệt ra một bức tranh tuyệt-diệu ở cõi Việt-Nam này vậy. Ấy là chưa kể đến những nơi Ngự-bình, sông Hương-giang ở chốn Đế đô, cũng các lăng tẩm nhà Vua ở đó mà bấy nay các nhà du-lịch Âu Mỹ ai đã qua cũng đều khen ngợi được vào cung-chiêm mới yên tâm và đều lấy làm những nơi kiệt tác trong nghề Mỹ-thuật của ta nữa.

Luận về địa lợi thì nào quế Nghị, quế Thanh, xưa nay người ta đã coi như một vị thuốc bách bệnh nên tàn, vạn bịnh nên trừ; nào dầu để chân tâm ở miền Bình-định, nào các-si Nam, rồi còn biết bao nhiêu nơi non sông ngòi, cứ theo dọc bỷ bể mà chia-chia ra, bình như tạo-hóa có thêu dệt ra một bức tranh tuyệt-diệu ở cõi Việt-Nam này vậy. Ấy là chưa kể đến những nơi Ngự-bình, sông Hương-giang ở chốn Đế đô, cũng các lăng tẩm nhà Vua ở đó mà bấy nay các nhà du-lịch Âu Mỹ ai đã qua cũng đều khen ngợi được vào cung-chiêm mới yên tâm và đều lấy làm những nơi kiệt tác trong nghề Mỹ-thuật của ta nữa.

Luận về địa lợi thì nào quế Nghị, quế Thanh, xưa nay người ta đã coi như một vị thuốc bách bệnh nên tàn, vạn bịnh nên trừ; nào dầu để chân tâm ở miền Bình-định, nào các-si Nam, rồi còn biết bao nhiêu nơi non sông ngòi, cứ theo dọc bỷ bể mà chia-chia ra, bình như tạo-hóa có thêu dệt ra một bức tranh tuyệt-diệu ở cõi Việt-Nam này vậy. Ấy là chưa kể đến những nơi Ngự-bình, sông Hương-giang ở chốn Đế đô, cũng các lăng tẩm nhà Vua ở đó mà bấy nay các nhà du-lịch Âu Mỹ ai đã qua cũng đều khen ngợi được vào cung-chiêm mới yên tâm và đều lấy làm những nơi kiệt tác trong nghề Mỹ-thuật của ta nữa.

Ta hãy cứ xem như phong-cảnh và địa-lợi một khoảng Trung-kỳ chỉ Bắc mà mấy năm nay ông Cucherousset cứ nhọc-nhem bao Kinh-tế với ông Nguyễn-văn-Vĩnh chu-toàn-nhiệm bản-báo đi quan sát, ngày ngày bằng-dăng về thì dư-luận mới may vang dậy. ở quanh nơi Vinh-Bông-na-mà đã có chưa chan biết bao là các phong cảnh đẹp, địa-lợi tốt rồi. Các động ở Cam-muna, cứ như lời diễn tín nói, thì động Hương-tích với động chùa thầy, chưa Trâm ngoài Bắc ta, thật là chưa thấm vào đâu. Kia chợ Bà-đôn, mỗi phiên nọp có thể họp hàng vạn người, mà thuyền bè ở các nơi có thể lại buôn bán ở đó như ta tre mắc cửi được. Kia các đồn-điền ca-phê mông-mênh bát-ngát, các trại trồng dầy ngũa sau gia là cau v. v.

Xem như vậy thì xứ Trung-kỳ ta, quả là một nơi qui-địa, qui về phong cảnh đẹp thật vô song, qui về địa lợi cũng vào bậc nhất nhì trong giải đất Đông pháp nay vậy. Cái tiếc rằng một nơi có phong-cảnh đẹp như thế, có địa-lợi nhiều như thế, mà bấy nay đường sá vẫn chưa được lưu thông, đi lại vẫn chưa được thuận-tiện, nên cái cảnh đẹp nào mấy ai biết, của quí nào mấy ai hay, mà đông bào Trung Nam Bắc ta cũng vì thế mà bị thiệt thòi nhiều đường vậy.

Nay muốn xem xét các phong-cảnh ở Trung-kỳ, mở-mang các địa-lợi ở Trung-kỳ, thì trước nhất cần phải làm làm sao cho đường-sá ở Trung-kỳ được lưu thông cả mọi được, mà con đường hỏa-xa Vinh — Đông-na hiện chưa-pai Đông-pháp định mộ thai sáu triệu đồng bắc đầu từ ngày 5 đến 15 Mars nay để lấy tiền làm nốt đó, chính là một cái cơ quan giao thông trọng-yếu cần phải làm trước tiên.

Vậy hỡi hỡi đồng bào ta ơi! Nên mua mau sắt sắng đem tiền mà mua trái-phiếu cuộc công-thái sau trị u đồng nay, vì mua trái-phiếu nay thì trừ cái lợi nước tiền của ta là cái lợi ăn lãi một cách rất chắc-chắn, cái lợi không được trúng số mà lấy về hàng nghìn hàng vạn để làm giàu, ta lại còn có cái lợi rất cao-thượng là cái lợi khai-thác chắn chỉnh một nơi quê cha đất tổ rất giữ-hậu của ta nữa.

Kia phong-cảnh xứ Trung-kỳ đang đợi ta xem xét, địa-lợi xứ Trung-kỳ đang đợi ta mở-mang kia! Ta nên mau mau nhiệt-thành mà mua trái-phiếu.

B. Q.

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES
NÊN MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC
ขอชักชวนท่านทั้งหลายให้ซื้อพันธบัตรกู้เงินของอินโดจีนเป็นเงินปลีก
宜東買公法照債銀元

Trường Sư-phạm mới ở Hanoi

Lớp học sư-phạm này lập ra đã hơn ba năm nay; tuyển những học-trò có văn bằng Sơ-học tốt nghiệp thì được trúng cách mà tình-nguyện theo về nghề giáo-dục thì cho vào học, nhà-nước cấp học-phí cho, chương-trình dạy cũng giống như lớp học Thành chung mà có thêm một khoa học sư phạm: mục đích là cốt lựa những người có tính thích về đường giáo-dục, luyện cho thành tài sư-phạm để làm thầy giáo các trường Sơ học sau này, mấy năm trước, vì trường chưa làm kịp, nên còn để học lẫn với lớp học Thành-chung, nay trường mới đã hoàn thành, nhà-nước đã đặt hẳn một ông Đốc trường riêng tự hôm 1er Février vừa rồi, học-trò đã bắt đầu vào lưu học tại trường mới. Nhà-nước không quản gì kinh phí, lập ra một cái trường rộng rãi to-tát như thế chỉ có dụng thành lấy những tay sư phạm xứng đáng cho các trường Sơ-học sau này; kể cái lòng nhà-nước chú trọng về sự Sơ học giáo dục của dân ta thật cũng đã là chu-tất.

Ôi! cái vấn-đề Sơ-học giáo-dục quả là một cái vấn-đề rất khẩn yếu ở nước ta bây giờ. Sơ-học giáo-dục là một cái nền học phổ-thông cho hết thảy mọi người trong nước dương khi đồng-ấu. Người ta lúc đồng ấu không chịu được cái giáo-dục hợp phép thì mong gì đến lúc lớn có được cái giáo-dục hoàn toàn. Tư chất của đứa trẻ con như một tờ giấy trắng, nhuộm đỏ thành đỏ, nhuộm xanh thành xanh; nếu tự lúc nhỏ mà giáo dục không được thấy hay, thì đức tính đã cõi-một đi rồi, dù sau có học vấn cho cao sâu đến thế nào, cũng không sao rửa sạch được cái não-căn nhiễm ác ấy, văn học giỏi càng tiện bề sức-ngụy, không ngoan lắm càng dễ cách làm càn, thành ra có trung-học, đại học, cũng không đào-tạo được nhân-tài trong nước; sơ-học giáo-dục tức là cái cơ-sở trung-đẳng cao-đẳng giáo dục cho người ta về sau; muốn cho trung-đẳng cao-đẳng giáo-dục đào-tạo được nhân-tài thì sơ-đẳng giáo-dục không coi khinh thường được. Và lại trong một nước người theo học được đến trung-học đại-học, trăm người chưa hỏ để đã được một hai người; còn những kẻ gia-kế cùng-bách, tư-chất dung thường, chẳng qua chỉ theo được giám bảy năm sơ-học là cùng, nói phải kiếm việc làm mà thi tự mưu sinh - hoạt; trong giám bảy năm đó, cần phải cho ai nấy đều phổ-thông cái tri-thức như yếu, dưỡng thành cái phẩm-hạnh thuần-toàn, thì trong xã hội mới không đến nỗi có nhiều cái phản-từ bất-lương, mà nông, công, thương các hạng người trong nước ai cũng có được cái học-thức thông-thường, đường sinh-kế mới mong một ngày một thêm phát đạt; Ấy sự sơ-học giáo dục lại có quan hệ đến cái vận-mệnh chung của cả quốc-dân là thế. Vậy thì muốn cho ai nấy trong khi đi học hỏi nhỏ đều phổ thông được cái tri thức như-yếu, dưỡng thành được cái phẩm hạnh thuần toàn, để mở mang cái vận-mệnh tốt đẹp cho cả quốc-dân mà gây dựng cái cơ-sở vững bền cho sự trung-đẳng cao-đẳng giáo dục, quyết không phải chỉ lập ra nhiều trường, mỗi trường đặt một bản giáo-pháp, bày mấy quyển giáo-khoa mà để mong có thành-hiệu được: lại cần phải có thầy giáo cho giỏi để cầm cán này mực mà uốn nắn cái trí-khôn măng-sữa của bọn nhi-đồng.

Các nước bên Âu, Mỹ bây giờ, về sự sơ-học giáo-dục đặc rất lấy làm trọng; những thầy giáo ở các trường Sơ-học toàn là những người có tốt-nghiệp trong các trường Sư-phạm, có đức hạnh, có học-thức xứng-đáng mới được làm; mà những người đã theo vào nghề ấy cũng tiến tự biết cái chức-trách của mình là trọng đại, cái nghĩa-vụ của mình là cao-thượng, không ai nỡ phụ cái chức-trách, bỏ cái nghĩa-vụ của mình: luyện cái phẩm-hạnh của mình cho giỏi để làm mô-phạm cho cái phẩm-hạnh học trò, tập cái tri-thức của mình cho rộng để làm nguồn suối cho cái tri-thức học-trò, lợi dụng tâm-lý mà khai-phát cho học-trò để mở-mang, khéo lựa tính-chất mà chỉ đạo cho học trò mau tấn tới; cho nên dân trí được phổ-thông, nhân-tài được đông đúc, nước giàu dân thịnh, tuy có nhiều cớ mà cái công giáo-dục của các thầy giáo sơ-học cũng không phải là nhỏ vậy.

Nay nhà nước đã lập ra trường Sư-phạm, mong được có thầy giáo giỏi để cải-lương việc sơ-học giáo-dục cho dân mình. Những người đã quyết chí theo về môn học ấy, nên nhận định cái chức-trách, cái nghĩa-vụ của mình, phải biết rằng cái tiền-đồ của một nước chỉ trông mong vào lũ thiếu niên; lũ thiếu-niên sau này nên hay là hư tức là nước ta sau này tiến hay là thoái; mà cái lũ nung đúc lũ thiếu niên ấy thì kiếc vụng số tự ở tay mình; cái chức trách trọng đại mà cái nghĩa vụ cao-thượng biết là nhường nào! người ta ở đời, tuy dầu làm nghề gì cũng là một kẻ sinh-nhai, nhưng cốt làm sao đối với xã-hội nhân-quần có được chút công-đức để lại về sau, ấy chính là cái giá-trị làm người ở đó. Nếu không nghĩ gì đến cái chức-trách, cái nghĩa-vụ của mình, mà chỉ mưu lấy bằng tốt-nghiệp để làm cái kế doanh-sinh, lúc học chẳng lo gì học cho nên, lúc dạy chẳng lo gì dạy cho giỏi, khiến cho sơ học giáo-dục ở nước nhà không được cái hiệu quả tốt, thì chẳng là phụ cái lòng tác-thành của nhà-nước làm ru?

P.

Công-thái giá năm mươi đồng,
Một mình không sẵn ta chung vai người!
May ra đến vận gặp thời,
Trúng số một vạn ta thời chia nhau.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 12 Février 1922

Việc nước Hoa-kỳ

Hoa-kỳ và Nhật-bản đã ký bản giao ước về cấm việc lập đồn lũy ở đảo Yap. Nước Hoa-kỳ và nước Nhật-bản sẽ thu lợi về hai đầu đường giây thép ở đấy.

Paris ngày 13 Février 1922

Cuộc hội nghị Gênes

Chánh-phủ Anh bèn nên chiếu tập các nhà giám-định của Đồng-minh để xem xét mọi việc trước khi đặt cuộc hội-nghị Gênes.

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 14 Février 1922

Số thuế Đại-pháp thu nhập trong tháng Janvier

Số thuế ngoại ngạch thu nhập trong tháng đầu năm 1922 cộng được ba trăm hai mươi ba triệu một trăm nghìn quan, như vậy thu được nhiều hơn tháng Janvier 1921 một trăm mười tám triệu sáu trăm nghìn quan, nhưng so với số dự toán thì kém chín mươi triệu tám trăm nghìn quan. Số kém ấy là do số thuế buôn bán và thuế thương-chánh giảm đi. Song số thuế buôn bán thì trong tháng Janvier cũng đã hơn số thu được trong tháng Décembre trước.

Viên xã trưởng lão-thành của nước Pháp

Báo F garo nói rằng viên xã trưởng lão-thành của nước Pháp là M. F garo, năm nay 94 tuổi, làm xã trưởng ở xã Saint Franjou (Haute-Garonne) luôn từ năm 1856 không lúc nào thôi.

Ngày đình-nhật ông Edison

Ngày thứ bảy mới rồi là ngày đình-nhật năm thứ bảy mươi nhăm của ông bác-học Edison. Ông vẫn làm việc như thường. Thợ thuyền của ông có đặt tiệc mừng ông. Trong khi dự tiệc, ông có nói ông mong rằng còn được còn sống lâu.

Lễ đức Giáo-hoàng tức vị

Ngày chủ-nhật mới rồi đã làm lễ đức Giáo-hoàng tức vị. Người đến dự lễ đông lắm, giáo-chủ lão-thành Bisleti một thị giáo-chúa Đại-pháp Gibert đã thay ngai đội mũ cho đức Giáo hoàng. Mũ ấy là cái mũ của các giáo hữu ở Paris đang đức Giáo-hoàng Léon XIII ngày xưa.

Việc nước Hoa-kỳ

Viên phóng sự ở Washington của nhà báo *Daily Chronicle* nói rằng dư-luận ở Hoa-kỳ ưng hoãn cuộc hội nghị Gênes lại mà việc ấy quan Handing và các quan chức hiện cận ngài cũng ưng như thế. Dư-luận muốn đợi cho các bản giao ước ở Washington các nước ưng chuẩn xong đâu đấy rồi, mới có thể ấn định những điều khoản tại cuộc hội-nghị mới được. So ng nước Hoa kỳ chỉ cử những đại-biểu đến xem công việc thôi, chứ không cử đại biểu đến dự nghị. Nhưng có tin rằng nếu cuộc hội nghị này hoãn lại, và nếu hai chánh phủ Paris và Londres điều đình xong về các điều khoản của quan Poincaré khởi xướng lên, thì có lẽ nước Hoa-kỳ cũng sẽ đến dự nghị cuộc hội đồng ấy.

Hội-đồng liệt-quốc về việc nước Nga

Hội-đồng liệt-quốc coi về các quyền-lợi của các tư gia ở nước Nga đã làm xong công việc ngày hôm thứ hai mới rồi. Hội-đồng định rằng nước Nga có công nhận các trái-khoản, thì các nước mới có thể giúp nước Nga trong việc tu phục lại nền kinh-tế Đại-cương hội-đồng muốn yêu cầu những khoản bảo chứng mới về các giao-ước của các nước đối với chánh-phủ Quá-kích ngày nay. Sau cùng hội đồng xin liệt-quốc tán trợ cho việc cứu trợ cho nhân dân bị nạn cơ cẩ ở nước Nga.

Quốc-trái Đại-Pháp—8%, 58. — 4% 1918, 64, 25. — 5% 78. — 5% 1920 92, 75. — 6% 1920

Bài hát về cuộc công-thái 8 triệu bạc

Đặt theo điệu bài Quốc ca « Marseillaise »

I

Nào người giàu sang, mau mau quốc trái mua ngay
Ích nước lợi nhà, kinh tế mở mang
Làm cầm tay, làm chi mau giàu có ngay?
Mua quốc trái thời mau trăng mấy ngày!
Mua quốc trái thời mau trăng mấy ngày!
Làm dương nở-sa, Vinh cổ Đông-hà ta.
Không đem bạc ta chở đi mô
Của tiền mà đem chôn một xó
Thói quê mùa xin chớ, học lấy chi mà!
Ôi các người phú hào giàu!
Mở lòng thành ra quyên
Mang tiền mang của,
Cho may rủi nhiều
Khá nên mau phiếu mau mau.

Trần đại-Tạo

Những vật phẩm thời đại mới phát-minh từ khi có cuộc chiến-tranh đến giờ

Trong thời-kỳ tranh chiến, nguyên-liệu có hợp vật-phẩm thiếu thốn; các nhà hóa-học hết sức tìm cách phát-minh những vật-phẩm tân chế để tuỳ đại những đồ cần dùng không có; cách chế-hóa thật là mau nhiệm; đây xin trước kể mấy thứ như sau này:

1° Loài giấy mới. — Dầu mỡ là cái nguyên-liệu chế-tạo các thứ xà-phòng các dầu hôi máy và các thứ nến. Có một nhà hóa-học tên Linder phát-hiện được một thứ nguyên liệu hằng bữ rượu, trong bã rượu lắc phơi khô rồi hàm có già mười bảy phần trăm chất mỡ và già hăm mốt phần trăm chất lòng trắng trứng, những chất ấy có thể lấy ra làm nguyên-liệu chế xà-phòng được. Lại một cách nữa người ta lợi dụng những phế vật trên chợ bán thịt cá và những phế liệu; cứ trong tỷ chuyên lợi bỏ-cáo số thứ 159170 bên nước Đức nói cách lợi dụng những chất ấy, trước hết để nóng cho đến độ sôi, cho một thứ chất mặn hỗn hợp vào, rồi lại cho thêm chất chua để bao nhiêu chất mỡ đông cứng cả xuống dưới, cái cặn ấy làm cho tan mà lấy ra đem chế xà-phòng và nến được. Những chất nhờn trong bùn lấy ở các ngõ cống cũng có thể làm thành dầu được. Có một nhà chế-tạo nào nước Đức đã bỏ tiền trong nước mấy ngày cần nghỉ cống lấy ra được sáu mươi bảy vạn mã khắc (marks) chất dầu.

2· *Cao-su.* — Cao-su xuất sản, trong khi chiến-tranh ít lắm; những xe ô tô chở khách phần nhiều phải dùng bánh xe bằng loài kim; người ta có nghĩ phát-minh được nhiều thứ để thế đại chất cao-su; có một thứ màu trắng, lấy một thứ chất hóa-học « lục-hóa-lưu » hợp với dầu hột rau mà làm thành ra, trong chất lấy hàm có sản phẩm trăm chất lưu, chất lục cũng độ chừng ấy, không khác chất cao-su chút nào. Lại có một thứ màu hung-hung đen, lấy hai thứ chất hóa học « lục-hóa-lưu » và « dưỡng-hóa » cũng hợp với dầu hột rau mà làm thành ra.

3· *Da.* — Trong khi chiến-tranh đồ quân-bị như-dụng da rất nhiều mà trâu bò lại ít có mà mổ giết; người ta nghĩ cách phát-minh được nhiều thứ để thế đại chất da: một thứ lấy những vật đồ da dùng cũ, tán nhỏ thành bột, hòa với nước keo, rồi dùng máy ép thành từng tấm mỏng. Lại một thứ lấy lông để làm biển thành bột, trộn lẫn với sợi vải và xơ cây, hóa chất keo vào cho đều đặn. Lại một thứ bột giấy thật dày, rồi sơn cho kỹ. Lại một thứ lấy da thú tách ra nhiều mảnh ngâm vào trong nước lưu-toan, rồi nung đến bảy mươi độ nóng là được.

4· *Đồ dệt.* — Nguyên-liệu đồ dệt, người ta phát-minh được mấy thứ thế đại: một thứ làm bằng chất cỏ, nhưng dùng chưa được tốt. Lại một thứ dùng những vỏ cây và chất một vài thứ cây hợp với lông để mà làm thành ra gọi là sa. Lại một thứ lấy những phế-vật đồ lông chế thành nỉ. Lại một thứ làm bằng giấy, hoặc mạng đệm một lần vải mà thay được thiên-công, không bao giờ phải lo khuyết pháp vậy.

N. T. C.

Những nhà thầu khoán, kỹ-nghệ sẽ có lợi vào việc làm đường xe-lửa Vinh — Đông-hà hãy nên mua phiếu quốc - trái.

Dư luận Nam-kỳ

Ta muốn nước giàu dân thạnh phải trọng đồ nội hóa

(Tiếp theo)

Ta nay đã có chí chắn-hưng công-thương kỹ-nghệ để mở mang nguồn lợi trong nước, thì cái cần-yếu trước hết là phải trọng đồ nội-hóa, đồ nội-hóa tiêu dùng trong nước được nhiều thứ là đồng tiền của dân ta không mất ra ngoại-quốc.

Từ xưa nước ta chỉ trọng cái nghiệp sĩ dùng đầu trong trí dân, rồi đó trong dân sĩ cũng lấy đó mà làm cái địa-bàn xu hướng, nên chi nghề nông, công, cổ, thành chẳng ra gì. Ngày nay dân-cộc trong thế-giới đâu đâu cũng qui trọng thương-mại công-nghệ, đâu đâu cũng tranh-cạnh nhau ngoài chốn lợi trường, chẳng lợi-trường đó là cái cơ-quan sinh-tồn của dân-tộc, ai siêng năng gồi giang thì bảo-hòa được. Ta nay đã tỉnh biết rồi, không thương-mại kỹ-nghệ, không sao sống được với các dân-tộc bây giờ. Thế thì đương ai-hoàn của ta đương kim cái chí-hướng trông cỏ khác hơn nhiều, không cứ cả một họ hàng trong gia-tộc cũng đến trông nom ở cái vận-mệnh anh thơ-sinh đó nữa. Nhìn lại trong nước ta hiện thời, ngoài Bắc đã chấn hưng công-nghệ, trong Nam đã mở rộng điền-viên, ai ai cũng có cái tinh-thần tiến-thủ, cái cơ vận động thiết-thời đang cổ vỗ bồng bột lắm. Chẳng luận cái lợi điền-viên trong Nam kỳ là cái lợi thiên sản tự nhiên, để luận về công-thương. Ngoài Bắc-kỳ là cái nghề mới tổ chức nên được, chen lấn tranh đua với thiên-hạ, bây giờ người trường kinh-tế là cái nghề hồi xưa ta không coi ra gì, mà nay ta đã nhìn là vận-mệnh của quốc-dân ta đó.

Kỹ-nghệ của ta ngày nay, ai cũng nhìn cho ngoài Bắc là có công lổ-chức ra nhiều, mỗi mối trông có mối tấn bộ lắm. Kể các nghề lổ-chức nên ngoài Bắc, chẳng những một nghề thiên nghề khám là nghề đã có tiếng với ngoại-bang lâu nay, hiện nay những nghề dệt, nghề mộc, nghề làm đồ hát, nghề sơn, nghề đóng giấy, nghề làm mũ v. v... cũng đều được tinh-xảo vậy. Thế thì kỹ-nghệ đã có cơ phát-hiện rạng rỡ, mà ta cũng trông được cái hoàn toàn về sau này nữa. Sự mừng biết lấy gì cân!

Những còn lo một điều tối-yếu biết là: Sự vận-dụng của quốc-dân ta đối với cuộc công-thương kỹ-nghệ ta bây giờ.

Đã nói rằng muốn cho nước giàu dân thịnh phải trọng đồ nội-hóa, thì quốc-dân ta đã hiểu cái cần « gánh vàng đi đổ sông Ngô » là điều vô-ích mà hữu tổn là dường nào! Ta muốn thực nghiệp trong nước được mở mang ra chóng, nguồn lợi trong nước không tiêu tán về tay người, tưởng không chi bằng là ta phải trọng dụng đồ nội hóa

***

Trước đây quan Thiếu Hoàng (Hà-nội) vào Saigon hiệp Thượng-nghị, luận-giả được tiếp chuyện với ngài về việc công thương kỹ-nghệ của nước mình. Tưởng ai là người có trí với xã-hội ta nay, thì đều biết ngài là một đứng rất nhiệt-thành với cuộc vận-động của quốc-dân ta lắm. Ngài vốn biết rằng xứ Nam-kỳ là một xứ điền-địa phì-nhiêu, nhân-dân phong-phú, bao nhiêu sản anh em trong Nam-kỳ không đủ sức mà mở lận nguồn lợi cả nay, có công dư đâu hầu trông nom ra người cuộc công thương kỹ-nghệ nữa được. Cuộc công thương kỹ-nghệ trong nước ta, chỉ có người ngoài bắc lổ-chức ra nhiều, song chưa phát vượng ra được đó là vì dân ta cái tính còn ham dùng đồ ngoại-hóa mà ít trọng đồ nội-hóa. Từ xưa chẳng nói gì, chớ nay trong nước ta đổ chế-tạo công đã đẹp lắm, mà dân ta cũng quen cứ chuộng đồ ngoại-hóa thôi, không mấy ai lưu ý dùng đồ chế-tạo trong nước để giúp sức cho nhà công thương mình. và đồng tiền của mình khỏi mất ra ngoại-quốc. Muốn giúp được cái sức vận-động cho nhà công thương trong nước lổ-chức nên, khoảng trương ra được, trừng cũng nhờ anh em trong Nam-kỳ đổ-xô tâm cùng lưu-ý cho v. v.

Thật thế, ngài vốn là một nhà nhiệt thành trong đường công thương kỹ-nghệ đối với anh em người Bắc-kỳ và ngài lại từng du-lịch trong Nam-kỳ, cuộc vận động trong nước ngài đã trở được cả; chỉ-hướng của ngài đối với anh em trong nước trong ra không chỉ trình-trọng bằng lổ-chức cuộc công-thương; trọng dụng đồ nội hóa là cái tinh-thần đặc-biệt của ngài vậy.

Ấy về các dùng đồ ngoại-hóa, chẳng những không giúp sức được cho nhà công thương ta mà thôi, mà lại chẳng khác nào giúp khí-giới cho ngoại-thương chuyên-chế lại ta là khác. Đã biết ai có tiền đem ra mua đồ, ắt cả đều muốn mua món đồ đẹp đồ rẻ không xách tiền ra mà mua đồ đã xấu đã vụng mà giá mắt bao giờ và tiệu dùng thời mua đó, trăng không trái với bản tâm được ấy; dẫn biết rằng món đồ nay của tay người ngoại-quốc đem vào, mua của ta là giúp giàu cho nước họ, giúp sức cho nhơn-công ta nội tóm lại là ta nhà đem tiền mà nuôi nặng lấy cái vận mạng ta về sau nầy; mua đồ của tay người ngoại-quốc là không bổ gì cho nước ta cả mà cũng nói rằng người ấy là người làm nghèo cho nước vậy. Tuy đã biết là làm vậy mắc dầu, song nhà buôn ta cũng phải để ý vào cuộc buôn bán ta cũng phải như người mới được. Là khi nào mình bán hàng-hóa chi của mình thì trước phải giảo-giải hàng-hóa của mình với của họ là thế nào, nếu người ta bán giá bao nhiêu, thì mình cũng bán bấy nhiêu, không cứ rằng anh em giá cao hơn đồ ngoại-hóa; như thế thì mình chẳng nường không được trách rằng dân ta không biết trọng đồ nội hóa, mà mình cũng là người có lội với nhà công thương trong nước lắm vậy.

Thế thường đã nói rằng ai có tiền cũng mong mua đồ tốt đồ rẻ, mình là người buôn bán, muốn cứa hàng được thạnh vượng thì ít nữa mình phải giữ cho hoàn-toàn cái tư-cách của nhà buôn trước đã", người ta sao, mình phải vậy, không nên cứ ỷ rằng cái đều là ta phải giúp lấy ta, mà làm mất cả cái tư-cách quí báu của mình là một nhà làm lợi cho nước. Nước nó công-thương mới thành; dân biết trọng đồ nội-hóa mới giàu, song trong hai tế ấy ta phải nguiên-cứu, phải giảng-cứu cho đích-xác là người bán chớ xảo-trá mà trái với tư-cách nhà buôn, người mua phải lần lòng giúp đỡ cho cuộc lợi tài trong nước, thì đường tiến bộ của dân ta sẽ thấy phải-hiện ra bây giờ.

(L. T. T. V.) Ái chưởng

(1) Xem số báo ngày 13 Février.

Đoản thiên tiểu thuyết

Chuyện thằng ngốc dại

Ở đời nào, nước nào cũng có người ngốc. Đã ngốc làm điều chi cũng ngốc cũng dại. Trăm nghìn cái dại mà vẫn chưa khôn. Người khôn đã mắc bợm bị dại một lần, đến lần sau phải suy phải nghĩ để tránh, kẻ ngốc mỗi ngày cái dại lại thêm to. Cái dại thêm to, kẻ ngốc vẫn chưa tỉnh, cứ dại hoài!

Thằng Bờm kia, trán, bò, bè lìm chẳng thiết, chỉ thích nằm xôi... Thế có phải là ngốc, là dại không? Chuyện kể sau đây, cũng ưa rứa chuyện thằng Bờm Na nà vì tích dại.

***

Tên Dăng ở nẫu phú-ông mười mấy năm trời có lẻ, ở đã lâu, chưa lĩnh tiền công lần nào. Một hôm, tên Dăng nói với phú-ông: « Thưa ông, con có mẹ già ở nhà quê. Nay con xin phép ông cho con lĩnh tiền công để về nhà kiếm cách lập cơ nghiệp phụng dưỡng mẹ già. »

Phú-ông liền đáp rằng: « Bấy lâu mi hầu hạ ta thủy chung; thấy trò quyền luyến nhau. Nếu mi muốn về phụng-dưỡng mẹ già, ta cũng chẳng giữ làm chi. Rồi ta hậu đãi cho mi để lấy tiền làm vốn. » Nói đoạn phú ông lấy một khối bạc cho tên Dăng.

Dăng ta vui vui mừng mừng, lấy khăn gói khối bạc, rồi từ biệt phú ông. Chàng xỏ khăn gói vào đòn gánh vác lên vai, thước chân ra về quê. Đường-sá xa xôi, chân đi chẳng, gối đã mỏi, mà không gặp xe gặp cáng chi cả. Chàng chợt trông thấy một người cưỡi một con ngựa béo tốt đương ung-dung rải trên đường. Dăng ta nghĩ trong bụng mà lấm bấm nói rằng: « Có con ngựa cưỡi thì sung sướng biết bao! Ngồi trên mình ngựa êm khác nào ngồi trên ghế đệm bông; chân không còn phải vất đá sỏi ở đường, gối đỡ mỏi, giầy đỡ mòn. Ước gì mình có một con ngựa mà cưỡi thì hay! »

Người cưỡi ngựa nghe lóng thấy Dăng nói như vậy, bèn kìm cương ngựa đứng lại mà nói rằng: « Sao bác lại đi bộ như vậy? »

Tên Dăng đáp: « Tôi không gặp xe gặp cáng, nên phải đi bộ. Tôi mang cái khối nầy về quê để phụng-dưỡng mẹ già khối nầy là khối bạc, tôi mang nặng trĩu cả vai. »

— « Nếu bác ưa thích cưỡi ngựa, tôi đổi cho bác con ngựa nầy, bác đưa cho tôi khối bạc của bác ».

— « Được thế còn nói chi nữa. Đây thì xin đưa ông khối bạc nầy, xin ông nhận lấy cho. »

Anh chủ ngựa xuống ngựa, nhận khối bạc xong nhắc anh ngốc ta lên mình ngựa và nói rằng: « Khi bác muốn đi nhanh bác nói ếp! ếp!! rồi ra roi, tự khắc ngựa tế nước đại. »

Khi lên mình ngựa, tên Dăng đắc chí, nét mặt hớn hở. Đi được một thời đường, Dăng tay ra roi, mồm nói: « ếp! ếp!! » Thấy ngựa tế nước đại, lại càng khoái chí. Đương lúc mông-lung chuyện chi chi, chàng ngã lăn xuống hồ cạnh đường. Nếu không gặp anh chăn bò ở đâng kia đi lại, thời ngựa chạy lồng đi mất. Tên Dăng giận lắm đỏ mặt tía tai, lớp ngồi ngồi dậy, rồi nói với anh chăn bò rằng: « Tưởi ngựa cũng là một cái phiền. rất là không tiện. Nhất là khi gặp phải con ngựa có chứng mới thèm bực chứ! Được con bò như con bò của bác thì hay; lúc thì ta chăn cho nó ăn cỏ, khi mỏi ta cưỡi nó đi thong thả, không còn sợ ngã; lại còn ngày ngày ta vắt lấy sữa, thật là vừa tiện vừa lợi. Tôi nóc gì có một con bò như con bò của bác đây »

Anh chăn bò nói: « Nếu bác nóc so như vậy, tôi chiều lòng bác mà đổi con bò lấy ngựa của bác. » Thằng ngốc đổi được ngựa lấy bò mừng cuống lên. Anh chăn bò lên mình ngựa phi như điên, giữa nơi đồng không mông quạnh, không có nhà có quán nào cả, mà đậm đường còn xa. Khát nước quá, se mồm rát họng. Tên Dăng chợt nhớ đến bò có sữa. Trong bụng nghĩ rằng vắt sữa ra uống cho đỡ khát. Dăng ta mới buộc bò vào thân cây khô, không có chén có bát gì cả, chàng bèn ngả nón ra để vắt sữa. Vắt mãi mà không thấy có đến một giọt sữa. Đương lúc khát, mà vắt không được giọt sữa nào, thì có khốn hay không? Chàng cố vắt, con bò đâm không đá vào đầu một cái. Đau quá, chàng ngã lăn xuống đất, nằm bất tỉnh nhân sự.

May sao, có một anh đồ-lề đi qua đó mới vực tên Dăng dậy, anh đồ lề kéo một con lợn nhỏ ở trên xe. Tên Dăng đền ơn anh đây mới kể hết. Anh đồ-lề cần chai nước đưa cho Dăng uống và nói: « Bác lấy uống nước cho đỡ khát. Con bò kia làm gì có sữa mà mong! Trông bộ đã già, chỉ dạng nó để kéo xe, cày ruộng hay là làm thịt thì tốt. »

Anh ngốc nghe thấy nói thế, nghĩ ngoài con chân ngán, vật đầu vật tai, kêu lên rằng: « Ai ngờ nông nỗi nầy! Đã khốn cực chưa?! Ở, con bò nầy chỉ làm thịt là tốt; nhưng, tôi không ưa thích thịt bò, không mấy khi tôi ăn thịt bò. Giá được con lợn xinh xinh như con lợn của bác mà nuôi thì hay lắm nhỉ. Nuôi nó cho béo rồi giết ăn thịt, bộ lòng non thì đến Tết! »

Anh đồ-lề nói: « Nếu bác muốn như vậy, tôi cũng chiều lòng bác mà đổi cho bác con lợn của tôi ».

Tên Dăng nói: « Bác tử tế quá! Trời phù hộ cho bác! »

Thằng ngốc giao cho anh đồ-lề con bò, và nhận lấy con lợn xinh xinh lấy.

Anh ngốc ta thỏng thỉnh cầm dây dắt lợn đi. Trong bụng mừng thầm gặp may: Thật là trời thương thánh độ mới đổi được bò lấy lợn, may mắn vô ngần! Chàng chợt gặt một thằng bé xách một con ngỗng trắng. Hai người chào hỏi nhau. Tên Dăng thấy người đổi bò lấy lợn cho thằng bé ấy ngỗng. Chàng nói luôn mồm là gặp may.

Thằng bé tính ma lấy, đầu lắc ta lắc lư, nhìn sau nhìn trước, rồi nói: « Việc bác đổi con lợn nầy là một việc lỗi thời cho bác, chứ không phải ở chơi đâu. Ở cái làng tôi mới đi qua, tôi thấy người ta nói rằng nhà ông lý kia mất trộm một con lợn. Tôi e rằng con lợn của bác đây là con lợn của ông lý đã cho tuần đi tìm lợn và tìm nã quân gian. Nếu bọn tuần gặp bác dắt lợn, thời bác phải đến công-môn, chứ không chơi đâu. Nào có phải đến công-môn rồi được về đâu, lại bị tống giam. »

Tên Dăng nghe thấy nói thế, sợ chết khiếp, thở dài mà rằng: « Trời đất ơi! Tội nghiệp cho tôi chưa?! Anh có mưu kế nào cứu giúp tôi không? Thôi thế nầy là tiện việc cho tôi. Anh đổi cho tôi con ngỗng, anh lấy con lợn nầy. »

Thằng bé nói: « Đổi như thế khác nào đem tiền đi đánh bạc. Không những mất tiền, mà lại còn cái vạ tày đình... Tôi cũng đành liều mà đổi cho bác. Thế là tôi giúp cho bác được việc đấy nhé! »

Thằng bé lấm lĩnh lấy dắt con lợn đi đường tắt về nhà. Anh ngốc ta đổi được ngỗng đỏ lo. Đỏ lo về nỗi mắc tội Vua đi việc nghĩ rằng: Mình đổi được như thế nầy cũng còn có lợi. Ngỗng nầy nuôi cho béo mập rồi ăn thịt còn gì ngon bằng. Thịt đã béo, đã ngon, lòng lại trắng mỡi. ta dùng để làm gỏi chẳng em lắm ra? Mùa đông tháng rét, mẹ già ta có gỏi em, chẳng hay lắm dư?»

Đi đến làng giáp làng tên Dăng chàng ngỗng ta gặp một anh thợ mài dao đương hát véo von. tay mài dao. Anh ngốc ta đứng dừng lại nhìn anh thợ mài dao, rồi nói rằng: « Bác vui vẻ lắm nhỉ; xem ra nghề của bác dễ kiếm tiền lắm nhỉ? »

Anh thợ mài dao đáp lại rằng: Nghề này kiếm tiền rất nhọc. Người thợ mài dao khéo lắc nào trong tài cũng có tiền. Mà vốn liếng có là bao; chỉ một hòn đá rấp và một hòn đá mài là đủ khi-dụng. Nghề này cũng là nghề phong lưu đấy bác ạ. Tôi cón miếng đá mài nữa, nếu bác có muốn lấy tôi để lại cho. Thôi thì tôi đổi cho bác lấy con ngỗng kia cho tiện việc. »

Tên Dăng nói: « Nếu bác có lòng tốt như vậy, tôi nào còn từ chối. »

Nói đoạn, tên Dăng giao cho anh thợ mài dao, và lấy hòn đá mài.

Anh ngốc ta tự nói: « May sao may khéo là may. Thật là câu được nước thấy! »

Tên Dăng đi đường trưởng tự lúc sáng tờ mờ, cho đến tối mịt mù chưa. Trong bụng nghĩ đi người không, tay không phải cầm cái gì thời khoan khoái đến đâu. Anh ngốc đi đến một cái sông nước trong veo, bỏ ngay xuống để uống một hớp nước. Bỏ hoài, lẻ hoài, thế nào đánh rơi ngay hòn đá mài xuống đáy mất. Thôi thế là vốn liếng đi đời nhà ma!... Thấy hòn đá mài rơi xuống suối như vậy, chàng ngẫy lên cười nói rằng: « Trời ơi, đất ơi, ở đời còn có ai may mắn hơn tôi nữa không? »

***

Anh ngốc ta đi làm tôi tớ đồng tiền mười mấy năm trời, đến lúc về nhà quê để phụng dưỡng mẹ già, thì hai bàn tay trắng. Thằng ngốc khôn ba năm đại một giờ. Đại khác nào thằng Bờm chỉ thích mấy năm xôi mà đổi quả cho phú-ông. Mà đại hơn thằng Bờm, vì thằng Bờm còn được mấy năm xôi, chứ tên Dăng về tay không. N.hĩ thế có đau hay không?

Ngẫm ở đời, người ngốc không ít, người ngốc bị dại cũng nhiều!!

Thanh-Trai, Trương-quí Bình

Mua trái-phiếu chỉ có lợi không có hại một chút nào, ai không mua cũng là khờ lắm.

Cuộc công-thái sáu triệu

Quan Toàn quyền vừa định lui ngày mở cuộc công-thái này vào hôm 5 Mars cho đến ngày 25 Mars 1922 là để cho các giấy in (nhất là các giấy bạn Ai-lao) gửi đi các nơi cho kịp ngày.

Vậy suốt trong cõi Đông pháp cuộc công-thái này nhất định mở vào ngày chủ nhật 5 Mars, hồi 9 giờ sáng, tại các kho bạc, các nhà bưu-điện và các chi điểm của nhà Ngân-hàng. Đến ngày thứ bảy 25 Mars hồi 16 giờ thì hết hạn.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 15 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 6 f. 80.

Trà-hoa-nữ. — Số báo này nhiều bài quá, vậy tiểu thuyết *Trà-hoa-nữ* hoãn lại một kỳ.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư sang Hongkong, Hoihao và Quảng-châu-loan đến ngày 17 Février hồi 8 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi.

Thư tin ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe hỏa 20 giờ 7 phút tối 16.

Cuộc Hoàng-thượng ngự du đấu xảo Marseille. — Trong vô tuyến điện ngày hôm nay có nói rằng nhiều báo ở Thượng-quốc có đăng tin Hoàng-thượng ta ngự du Ba-pháp và nhiều bài lời rất là kính trọng đối với đức Kim-thượng và nói rằng Hoàng-thượng ngự du Đại-pháp lần nầy cái ảnh hưởng về sau rất là ích lợi.

Hội đồng chính phủ. — Hội đồng chính-phủ kỳ thường trực đến sáng hôm 16 Février hồi 9 giờ sẽ họp tại phủ Toàn quyền.

Sau khi họp hội-đồng ấy thì quan Toàn-quyền ngày 18 nầy sẽ đi đường bộ vô Saigon.

Việc cổ-động công-thái lại Hà thành. — Sáng hôm nay quan Đốc-lý có mời các thân hào và các nhà thương mại lớn trong thành phố lại tòa Đốc-lý để bàn về cuộc công-thái sáu triệu đồng. Có đến hơn năm mươi nhà lại tòa Đốc-lý sáng hôm nay. Trong số ấy có mấy bà buôn lớn ở Hanoi.

Quan Đốc lý có phát cho mỗi nhà một tờ hiến-dụ về cuộc công-thái nầy. Trong tờ ấy ở trên nói về cách thức rất sở, rồi dưới có lồng luận như sau nầy:

« Nước Pháp và các quan Toàn-quyền đã thay mặt nước ấy ở Đông-Pháp, xưa nay vẫn tỏ lòng lo lắng về xứ nầy thế ma sự không có lòng tin ấy làm cho nghỉ ngờ các những nhời trong nghĩa của dân Đông-Pháp đã tỏ ra nhiều phen.

Dân Hà-thành muốn cho tỏi tin rằng đã hiểu lỗ những điều tôi giải bầy trên nầy thì mua cho nhiều, thì tôi lấy làm mừng lắm. »

Tôi đã nói rằng những phiếu quốc thái giá là 50 p. một cái.

Những người không đủ bạc mua một phiếu thì mua một phần phiếu cũng được, như cách sau nầy: mỗi người có thể mua từ là 2p. 50 hay là nhiều lắm 2 p. 50, nghĩa là 5 p. 00, 7 p. 00 10 p. 00 12 p. 50 15 p. 00, 17p. 50, 20 p.00, 22 p. 50, 25 p. 00 và cứ như thế đến 50p.00. Không tiền mua như thế sẽ nhận ở các đình chàng trong thành-phố sau nầy sẽ định. Một ông lý làm việc ở tòa Đốc-lý sẽ nhận những bạc góp kém 50 p. Tên người mua, chỗ ở và số phiếu, sẽ biên vào một quyển sổ, rồi phát cho mỗi người mua một cái biên-lai. Những phiếu quốc-trái sẽ ghi ở nhà Đốc-lý. Mỗi năm đến kỳ rút số, có phiếu nào trúng thì tòa Đốc-lý sẽ báo cho những người mua mà cái biên-lai đáng số ấy. Và tòa sẽ giao cho mỗi người cái số tiền được tùy theo cái số tiền mua. Về lại mỗi năm, đến kỳ rút số. sẽ yết-thị và đăng báo chữ tây và chữ quốc ngữ cho dân biết.

Ai mà có thể mua được một phiếu 50 p. 00 thì cứ mua lấy, tòa Đốc-lý không phải bận đến.

Cái việc tòi bàn ở trên nầy để tòa Đốc-lý nhận những số tiền mua kém 50 p. 00, không phải do ở quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ. Ấy là cái điều tôi tự nghĩ để tiện cho những người ít tiền cũng được giúp việc công-thái. Và lại những người mua được tùy ý, vì thử trong anh em bạn góp nhau lấy 50 p. 00 đã mua một phiếu, thì tự mình mua lấy, không phải cần đến tòa Đốc-lý.

Việc công thái sẽ mở từ mồng năm đến 25 tháng 3 tây.

Người ta có thể mua phiếu ở Khobạc, ở tòa Điện-báo hay là sở nhà Ngân hàng Đông-pháp. Giấy biên lai nhận tiền mua sẽ phát trước cho mỗi người mua. Những phiếu quốc thái hợp mấy số tiền mua sẽ giao cho những người mua sau khi cuộc công thái xong. Người ta không có thể phát phiếu trước được, bởi vì người ta không biết cái số phiếu mua ở Hanoi, Haiphong, Hué, Saigon, và ở các tỉnh thành khác ở Đông-pháp.

Đến khi cuộc công-thái xong rồi, người ta sẽ gửi đến mỗi tỉnh cái số phiếu hợp với số tiền nhận được.

Để ai mua một phần phiếu, khi nào đổi chỗ ở, thì phải trình cho tòa Đốc lý biết để đổi mới.

Ai có giấy quốc-trái cứ mang lại Hoàng xuân-Lan là chủ Fonderie Tonkinoise ở phố hàng Quạt, số 39 Hanoi, mà bán; NAY TRẢ GIÁ CAO mua bán phân-minh. 3146

Phái-bộ Bắc-kỳ đi quan-sát đường xe hỏa Vinh-Đông-hà. — Đến sáng giờ sáng ngày mai 16 février, các viên phái bộ Bắc-kỳ sẽ đi xe-hỏa vào Vinh để đi quan sát dọc đường xe-hỏa. Hành-trình của phái-bộ định ngày thứ nhất 16 février nghỉ lại Hà-tĩnh, ngày thứ hai 17 février nghỉ lại Hương khê, ngày thứ ba 18 février nghỉ lại Quảng-trị ngày thứ tư 19 février thì tới Huế. Các viên phái bộ sẽ vào bệ kiến đức Hoàng-thượng, có đăng một tờ biểu thỉnh an và chúc mừng ngự-giá Âu du một thể.

Bản-quán chủ nhân tại Trung-kỳ. — M Cucherousset chủ-nhiệm bao *Eoeil Economique* và M Nguyễn-văn-Vinh bản-quán chủ nhiệm đi quan sát đường xe lửa Vinh-Đông-hà đã tới Quảng trị, tối hôm qua. Ông Vinh có điện về cho bản-quán hay rằng ông đã điện việc hành trình về phủ Toàn-quyền. Vậy ngày mai thế nào phủ Toàn quyền cũng thông tin ấy cho các báo quán.

Hai ông định đi xem đường Laobao và có lẽ vì luôn Huế yết kiến quan Khâm-sứ Pasquier nhân thể.

Năm mươi đồng bạc là bao, May ra nhà, cửa, vườn ao mua về

Cuộc công thái đổi ngày lại. — Quan Toàn-quyền đã đổi lại ngày mở cuộc công-thái ở triện đồng. Xin độc-giả xem ở mục công thái trên kia.

Nhà máy điện. — Công-ty điện kh đã bắt đầu cho chạy cái máy mới *Turbo-dynamo* lắn thứ nhất là ngày hôm qua đến 22 giờ đêm. Công-ty mà dùng máy nầy luôn thì từ rầy đèn điện sẽ được sáng như thường.

Sáng mai bản-quán sẽ đến xem cái máy mới ấy.

Kỳ thi các quân đội thông ngôn ở Pháp về. — Có nhiều người viết giấy tới bản quán thắc-lẻ ứng tuyển trong kỳ thi các quân đội thông-ngôn ở Pháp về đã rồi trong số 2 février 1922 là tới nơi.

Bản quán nhắc lại rằng kỳ thi ấy chỉ để riêng cho những người sang Pháp làm chức quân đội thông-ngôn (sergent hay là adjudant-interprète) trong khi tranh-chiấu mà thôi, chứ những người không thuộc về hạng ấy thì không được thi.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

ĐỒNG-HỒ
MẠ VÀNG
BẢO HÀNH 2 NĂM
Máy tốt mà tốt nhất hạng
15 chân kính
Giá . . . . . 11 $ 50
Bán ở hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

HỎI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi cảm mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chết nào cả mà hỡi những người phải đau khi quốc đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tiểu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nào không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh con để cái được, thai cái sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hết.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việ bao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì phải chữa bệnh đi mới được.

Vậy tôi xin thân ái giới thiệu Rào-nhai MONTÉS số 8 *Paul Bert* Hanoi có bán một thứ lọ BRONCHOSERUM giá 1$ 0 lọ. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, tối uống một thìa xúp, uống một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá một lít . . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU
Một lít. . . . . 12 f. 00

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu (SIROP N)
Một chai. . . . 1$ 80

Thuốc viên « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Sáu lọ. 24 50

Thuốc bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ . . . . . 11 f. 50

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Một lọ . . . . . 12$. 00

CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bệnh sốt dịch như bệnh grippe bệnh cảm về mùa hay thuốc này hai người bắt là bệnh grippe nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua ở viện thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng đắp chân cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng nó ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÉS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BA MŨI

85 giây nốt 823

Nhà ba mũi cho thuê các thứ xe ngựa. Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Long, số 48, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch
Tạ-duy-Tư

Giấy nói mắc lên Tam-đảo. — Sở Bưu-điện nay mai thì bắt đầu mắc giấy nói lên Tam-đảo. Chừng cuối tháng năm tây thì xong.

Thị-xã Nam định. — Đạo cai-đội Hoàng-thượng ngày 14 Janvier 1922 phụ thêm với đạo ra ngày 8 Décembre 1921 về việc mở thị-xã Nam-định thì nay quan Toàn-quyền đã duyệt y và thi hành.

Sư Sãi bỏ chữ. — Ông Trần-tuấn-Khải đã xuất bản một quyển sách mới, đề nhan là « *Sư Nam bỏ chữ* ». Quyển sách này dùng lối văn-vần cho trẻ dễ nhớ, cả thảy có 114 bài, mỗi bài bốn câu mỗi câu bốn chữ, lời-lẽ rất chải chuốt. Chép theo thứ tự từ Hồng bàng cho đến Quốc-triều. Trên đại có hai bài thu nạp ngôn của ông Khải, giá bán 0$15 Sách này chắc tiêu-thụ được nhiều vậy.

Đặc cách thăng thưởng — Ngô-văn-Vũ lính cơ mẫn khoa, quán làng Hà-mô, tổng Thượng-hội, phủ Hoài-đức (Hà-đông) được đặc cách thưởng tùng cửu phẩm đội trưởng.

Học bổng. — Cậu Đặng-đình-Du và cô Đặng-thị-Thúc là con trai M. Đặng đình-Khuê thừa phái hạng tư, mỗi tháng mỗi người được ba đồng học bổng kể từ ngày 15 Février 1922 cho đến hết học niên này.

Người khán-hộ. — Cô Vân-thị-Lý khán hộ tập sự tại nhà thương Bảo hộ Hanoi được nghỉ một tháng không lương, để thu xếp công việc riêng.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sở Chiếu-bóng Service cinématographique) ở phủ Toàn-quyền cần một người vận máy re 6-16 thứ giỏi X-e máy hiệu « Peugeot » 24/30.

Ai có bằng thì đến mà xin. Lương sẽ định theo công-việc làm.

3210

Phần thưởng đích đáng. — Thầy lý trưởng Nguyễn xuân Tiếp ở làng Mậu-dương tổng An-tảo, huyện Kim-động được đặc cách thưởng danh dự bội tinh bạc hạng nhì vì đã cứu được năm người hành khách trong một cái thuyền đắm ở sông.

Nghỉ giả hạn. — M. Ninh Lang thừa-phái hạng tư ở phủ Mỹ-đức (Hà-đông) được phép nghỉ 20 ngày tại Qui-nhơn (Trung-kỳ).

Tòa-án đệ-nhất-cấp — M. Đào-v-Bình, thừa phái hạng tư ở phủ Mỹ-đức (Hà-đông) được quyền lục-sự tại Tòa án đệ-nhất-cấp phủ ấy trong khi M. Ni h-Lang nghỉ phép.

Trường Pháp-Việt. — Tại làng Hải-yên, tổng Đại-điền huyện Thanh-hà, tỉnh Hải-dương nay đặt ra một trường Pháp-Việt cho hai làng Hải-yên và Hải-hồ.

Các việc giá thú — Ở cửa tòa Đốc-lý đã yết đến ngày mai thì làm lễ cưới M. Trần-v-Gấp 19 tuổi ký lục trường Bác-cổ lấy cô Đoàn-thị Khương 16 tuổi là lệnh ái quan cố Thượng Đoàn.

Đội bốn Le Gros. — Việc đội bốn Le Gros, đội tòa dự-thẩm bình xét hồi thẩm thì nay mai sẽ đệ lên Tòa án bình xử lại, vì cái án xử lần trước là án vắng mặt.

Giải vào tòa án. — Phạm-Kiêm 19 tuổi bán rượu tỉ ở làng Đạo-xá (Hải-dương) có trát bắt của quan dự-thẩm Vinh (Trung-kỳ) và Thị-Chế 18 tuổi bán hàng xách nhà ở phố Sinh-tư phải án phạt một năm tù về tội chứa đồ ăn cắp thì nay đến phải giải vào Tòa án.

Mỗi người một bộ — Nguyễn-v-Sin 26 tuổi đi bồi nhà ở phố Hàm-long, Ng.-thị Ba 25 tuổi nhà ở phố Duvigneau đang ở với chủ trốn đi và ăn cắp hai bộ quần áo vàng thì nay đã bắt giam để xét.

Ốm nằm ì ? — Sáng hôm qua khi 8 giờ, người ta thấy một cái xác con gái chừng 6 tháng vứt ở đường Duvigneau. Khám xong đã cho khiêng vào nhà xác.

Đã vớt được xác. — Cái xác bà lão 83 tuổi là Ng.-thị-Tích chết đuối ở sông Cái ngày 11 vừa rồi, ngày hôm qua mới vớt lên được.

Tin vật — Ng.-thị-Tám 20 tuổi ở làng Mỹ-đức (Hà-đông) ăn cắp 111 đồng và các quần áo của chủ là Mme Ng.-thị Tư ở đường Bờ sông thì nay đã phải bắt giam để xét.

Con đường Vinh tới Bến-thủ,
Làm xong xe-lửa thực là tiện thay.
Ai ơi muốn chóng xong ngay,
Thì mua công-trái đợt này giúp vào.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Đám rước kỳ khôi. — Hôm giêng tháng giêng vừa rồi, ở về mé tả-ngạn sông Hát-giang cách Hà đông chừng 7 km, có một đám rước rất kỳ khôi, là đám rước của làng Nhân-huệ (Thanh-oai).

Đám rước khởi hành từ đình Nhân-huệ hồi quá trưa hôm ấy, có một long đình với hai kiệu và các đồ lộ bộ có quạt chiêng trống v.v. Lễ ra rước từ đình ra quán rồi lại rước về là phải (từ đình này đến quán này cách nhau chừng 300 thước tây), nhưng đám rước này hôm ấy lại không thể, bởi vậy mới vị chi là đám rước kỳ-khôi.

Thoạt kỳ thủy rước ở đình Nhân-huệ ra, thì long-đình và kiệu hết chạy lại quay, loanh-quanh mãi không đi được một bước ; rồi tối nhiên tối cả long-đình và kiệu đứng đúng chạy một mạch thẳng tới đình Nhân-huệ lên tận đình Cả-bản là đình một làng ở bên ven (hai đình này cách nhau chừng hơn một ngàn thước tây), rồi cứ thế quay tít đi ở sân đình Cả-bản. Đình Cả-bản cũng đương nhằm vào độ kỳ-thần, dân làng đương sắp sửa chén, bỗng thấy kiệu làng khác rước đến đình làng mình, thì lấy làm ngạc ngác, mà kẻ yếu bóng vía lại lấy làm sợ lạc phách kinh hồn. Ngay lúc ấy, tại đình làng ở bản lại có người đạp đồng lên miệng bảo dân phải lập tức rước với làng kia, không thì chết cả làng quay tức khắc. Thôi thì trống đánh mõ rao, làm ỹ cả trong làng xóm, rồi cả hai làng lại vội vàng rước với nhau, lên thẳng quán làng Nhân-huệ Mãi tới gần nửa đêm hai làng mới rước xách yên đâu về đó

Được nước này kể đã là kỳ khôi, song nếu lại nghe cả những lời đàn bà trẻ con miệng đồ thì thầm với nhau từ hôm đó đến nay thì lại còn kỳ khôi vô ngần nữa. Kẻ thì đồ tội cho Trần thích làm trò ra thế, kẻ thì đồ tội cho dân, lan-chan lắm ỹ nẩy ra vô số là câu chuyện kỳ khôi, mà tóm lại đều bởi ở sự mê tín huyện hoặc mà ra cả ! E cái nhìn những sự nhảm-nhí mê muội ấy mà ta lại chợnh lo cho con đường kiến-văn tri thức của người mình !

Lương-đình-Cải

BẮC-GIANG

Trường học Bố-hạ. — Từ khi Yên-thế có trường học đến giờ, không bao giờ thấy học-trò đông như bây giờ. Ông thầy học đang dạy ở đó xem ra cũng có ý chăm chỉ lắm. Bởi vậy mà số học trò mỗi ngày một đông.

Hội chùa Hà. — Chùa Hà gần ga Kép và lại gần làng Nủa, năm nào cũng cứ đến mồng 8 tháng giêng thì có hội. Hội chùa này xem ra vui về lắm. Chỗ này thì hát vì tựa như hát đám vậy, chỗ kia thì quảng nhau đánh vật, lại chỗ thì đá cầu, đánh đu. Người làng xung quanh đến xem đông lắm ; sáng ngày ra đã thấy từ phía lũ lũ lượt lượt, dưa nhau quần áo, mỗ ba mớ bảy, thắt lưng xanh cái yếm đỏ phô bày ngoài đường cái và trong đám hội rất là vui mắt, khiến cho ai nấy đi qua cũng phải dừng chân lại mà ngắm cái quang cảnh hội này vậy. Chẳng trách ở đây miệng dân-bà con trẻ thường nói : « Đói thì ăn chàm, chẳng ai bỏ đám chùa Hà.

Họa vô đơn chí — Ở làng Nghĩa-trang có một thầy lý, sang năm mới đã được ba cái vận đỏ biếm có

Nguyên hôm 20 tết, nhà thầy lý bị mất cướp, may không việc gì đến người nhưng xem ra bọn gian phỉ cũng lấy của thầy mất ít nhiều.

Lại đến hôm mồng hai tết, có đứa ăn máy nào đến sau chùa làng mà chết cái việc này thầy cũng phải lên quan.

Đến cái vận thứ ba này thì rất là lấy đình nguyên hôm mồng bốn tết. cái cột giấy-bép ở địa-phận chỗ thầy mất đi đâu, thầy phải mua cột khác đền vào. Thế cho nên thầy có cho 6 tên phu mua cây số khiêng về để đền vào cái cột mất. Sau tên phu lấy kèo nhau đi mua gỗ mất đến tối mới khiêng về, nhưng chẳng may gỗ chưa tới nhà, lúc đang khiêng, thì sàn tên lấy làm thế nào để cho cây gỗ rơi xuống đầu một tên phu khiêng bị vết thương đau quá, chết ngay lập tức. Bạn đồng khiêng thấy thế, vội vàng liền khiêng xác tên ấy về trình thầy lý, hòm ấy tại phải lên quan về việc người ăn máy chết ở chùa làng. Đến khi về, thầy mới biết, rõ thực tại chưa qua, vẫn đề đến. Thực là vận thầy lý này năm mới đen quá !

A. V., lại cáo

PHÚ-LÝ

Một con chó chết, mấy người bị thương. — Tối hôm mồi rồi đây, ở xóm Ngõ-đình, có một đám đánh nhau thật thầy là dữ lợn. Số là hôm đó mấy, thầy ký-địch cùng dân-gian họp nhau ở nhà hương-trưởng để bàn việc cải canh, nhân có giết con cầy để làm bữa chén. Là gì rượu nồng chó béo, lửa nhập thì ngôn sơn sơn trước còn đầu khẩn nhau, sau quay ra đấu võ, đánh nhau một trận rất là kịch liệt, người phe-lý bị một cái bát ném vào mặt, máu chảy ra lênh láng, còn ba người nữa, người thì say chén. kẻ thì toạc đầu, ông Cầm thấy bảo tức thì cho xe 2 người bị thương nặng vào nằm nhà thương, còn mấy người can về việc đánh nhau thì phải giải cả về bóp, Ôi ! cái thói ăn bọp

THÁI-BÌNH

Cổ động việc công thải. — Sáng hôm 11 Février này, quan Công sứ cùng quan tuần phủ đã hội các quan phủ huyện các ông nghị viên và mấy ông thân hào có thế lực trong tỉnh lại tòa Sứ để bàn cách cổ động cho dân tỉnh biết lấy công-thải này như cách hẳn các lần công-thải trước. Vì 6 triệu đồng bạc công thải này nhà nước vay, là làm ích lợi cho nền kinh tế bản xứ, lấy số tiền ấy làm nốt đường xe lửa từ Vinh vào tới Đông-hà rồi sau sẽ làm nối từ Faifo vào tới Nha-trang, khi các đường xe hỏa ấy lên tới rồi thì kẻ Nam người Bắc đi lại rất nhanh rất tiện, cách đi dân người Bắc ta vào khai khẩn những rừng đất trong Trung Nam-kỳ không phải phiền phức như trước mà bàng hóa Trung Nam kỳ chở ra ngoài Bắc nhanh chóng không phải chở kỳ tàu mà chở bằng tàu thủy lắm khi có điện nhờ ngại. Vả kỳ công thải này không những ích chung cho nước, mà lại lợi riêng cho từng người, vì một năm 4 lần mỗ số, cả thảy 4120 trái phiếu được hoàn lại 47.120 p.

Chắc rằng ai nghe hiểu các điều ích lợi cuộc công thải này cũng vui lòng mua trái phiếu nhiều hơn các lần trước.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Ngạch Công-chánh. — MM. Đoàn-văn-Đăng và Trần-hữu Giương lên phẩm sự hạng nhất : Trần-v. đình-Khiêu Trương-Nam và Hà-thế-Thọ lên phẩm sự hạng nhì ; Trần-kim Bá lên phẩm sự hạng ba ; Đoàn-văn Phỷ lên phẩm sự hạng tư Trương-cảnh-Liễn lên phẩm sự hạng năm ; Vũ-đức Thiện lên phẩm sự hạng sáu.

Ngạch Hỏa-xa. — MM. Tôn-thất Hy và Mai-xuân Hà lên phẩm sự hạng năm ; Tông-phước-Lâm Đỗ-đức-Hải và Huỳnh bá-Thang lên phẩm sự hạng sáu ; Ng đình-Kính lên đốc-công hạng ba ; Trần-v-Khôi lên tài-xế hạng nhứt, Trần-văn-Doãn lên tài-xế hạng ba.

BÌNH-ĐỊNH

Hát mừng quan Công-sứ mới. — Tối hôm mùng bảy tết đây, các quan bản quốc có mở cuộc hát tại nhà công quán Qui-nhơn, để mừng quan Công-sứ mới là quan Fries.

Ngài trước đã trọng nhận lĩnh này khi ngài về nghỉ bên qui-quốc thì quan Dupuy thế vị.

Nay quan Dupuy về nghỉ, thì ngài lại trở qua nhận chức cũ

Cái chết đầu năm. — Sớm ngày mùng một tết, ở Qui-nhơn có một thầy cựu thông ngôn đi trên xe cao-su, lúc tới trước phố Chà-và thì gặp một cái xe hơi. Xe hơi cũng trở kịp, không dụng đến xe cả chỉ thấy nhưng vì thầy bối rối sợ hãi, nên vội nhảy xuống để tránh sự nguy cấp.

Nhưng thôi thay ! thầy đã có bệnh yếu sẵn rồi, gặp lúc bối rối nhảy liều một cái, chẳng may tế luôn một keo rõ nặng ; thầy liền thổ huyết ngay.

Bấy giờ người ta vội vã bộ thầy ra nhà thương mà cấp cứu, song bệnh cứ lần lần tới ; qua ngày mùng hai thì thầy đã viễn du tiên cảnh

Bắt được đại bọm. — Chiều mùng một tết, tuần làng Chánh-thành (Quy-nhơn) giải một tên đại bọm lên phủ.

Tên bọm nầy lúc trước đã có nghỉ là tù năm, sau mãn hạn về, lại quen nghề cũ, cách vài tháng nay nó đã bị bắt giam tra tại phủ.

(Xem trang thứ tư)

CHÍNH PHỦ TOÀN QUYỀN ĐÔNG PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là **50 đồng bạc**

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯỜI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô, 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì trong hơn 15 tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 1er đến ngày 20 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hải-ký ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt số phiếu đến mua.

Mua 10 trái phiếu hay là hơn 10 trái phiếu thì phải nộp tiền ngay tức số ; còn những số trái phiếu mua ngoài con số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn hiệu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

Hiệu bán sách, giấy, bút, truyện, cũng các thứ dùng trong phòng giấy.

KIM-GIANG
74, rue Jules Ferry, 74
Gần chợ Đồng Xuân
HANOI

Các ngài ở xa, muốn đặng hoặc buôn hoặc dùng thì xin tính giá phải chăng và gửi bằng theo lối giao ngân lĩnh hóa (contre remboursement)

2135

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-KHIÊN

Tối thứ tư :

ĐẤT-KỲ LỘNG CAM

Vua Trụ say mê gái Đắt-Kỷ mà mất nước. Lầm sự lạ làng. Có mấy vai gièn tinh hay lắm.

Tối thứ năm

TỪ BÁO HOÀN SINH

Vai đào Thị rõ tả ra một người cay nghiệt lắt cô. Vai Mộ-Dung rõ tả ra một gái hiếu hạnh không hai, hai vai nầy đã cho luyện tập để xin kịp diễn

Có người danh-sĩ làm quà cho bản hội tích mới rất hay, đang cho bọn hát luyện tập tích CÂY CỎ LÀM CHỨNG khi nào diễn sẽ trình qui khách.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 15 đến thứ ba 21 Février 1922

Ba bức ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 3 giờ chiều, thứ bảy chớp 8 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

NHỮNG KẺ GIAN NAN VÌ SỐ PHẬN

Phiên này rất đáng trong mật-thuật. Rất đẹp, những cảnh có M. Roger de Chateleux soạn

Bi-kịch phân làm 5 đoạn

Đoạn thứ 1, 2, 3, 4 và 5

LEAR HOÀNG-ĐẾ

Theo như sử-ký

KÍNH-CÁO

Tuần lễ sau có lẽ bản-quán sẽ chớp được bức hí 11 và 12 tích « NGƯỜI BA MẶT ». Xin nói trước để các qui-khách biết tho.

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Phường DELAMERCIE hát

Thứ năm 16 Février 1922

sẽ đại - diễn

CLAUDINE

Nhạc-kịch chia 3 hồi trích ở tiểu-thuyết của ông và bà Willy. M. R. Berger soạn về phần nhạc

DISTRIBUTION :

Claudine	*Mmes Delamercie*
Luce	*Odiette Bdemis*
Mélie	*Jane Mary*
La Négresse	*Villiers*
La Directrice	*Louise*
Anais	*Roque*
Paulette	*Sophie*
Renaud	*MMes Salles*
Maria	*André Nga*
Claude	*Vallé*
Le Maire	*André*
Maugis	*Delcroix*
Le capitaine des pompiers	*Valdy*
La maître d'Hôtel	*Delamercie*

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đến được, tại biết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho xét xin các ngài tử rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-kê ba chuông mà ở ngay giữa phố Trùng-tiền, số nhà 85 Hanoi,

Nay kính,
Ed. Montès,
Số 85 Paul Bert Hanoi

(Thư viện Đại học Cornell) (The microfilms of the Cornell University Library)

Chẳng may nó đã vượt ngục trốn ra. Quan cho một cái nhà mà chưa gặp đâu. Nhưng từ khi thằng lý vượt ngục rồi, thì Qui-nhơn thường bị ăn trộm, nhất là tại nhà thương, đêm nào cũng có mà không ai biết quân bọm lý ở đâu. Thằng bọm nầy lúc còn ở tù thì thường làm xâu tại sở nhà thương, nên nó đã thuộc đàng nẻo hết.

Mấy nhờ có mụ đòn bà kia mách bảo cho làng biết mà bắt nó.

Mụ nầy vốn là tình nhơn của tên bọm đó, song bây giờ mụ đã phai lạt, lại vì thằng bọm ngăm đe, nếu không quyến luyến với nó thì nó sẽ giết đi. Vì vậy mụ phải thuận tình, một hôm đã theo tên bọm vào trong cái chỗ nầu ăn riêng của nó ở, đến đêm khuya tên bọm đã say mê tửu sắc, thì mụ nọ trốn khỏi hang, cùng đi báo cho làng sở tại biết.

Song vì ban đêm tăm tối làng không dám vậy bắt, đến sáng mảng một lết mới sức đâu vậy bọc chỗ hang thằng bọm, sẵn dưới nó ra ma bắt luy giữa ban ngày, dân động, mà bắt được nó cũng là gay go lắm, người ta coi no như là một con mãnh hổ vậy.

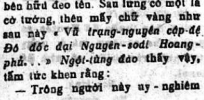
Sau hết đã bắt đặng loài gian ác ấy, và giải luôn lên phủ giam trị.

Thằng bọm nầy từ khi vượt ngục rồi, thì chọn một nơi trú ngụ kín đáo ở phía sau nhà thương Qui-nhơn, là nó dọn một hang ở giữa bụi gai rậm rạp ban ngày nấp ẩn tại đó, ẩn ngủ thung dung tối lại thời xuất thần rình rập sinh nhai.

May nhờ mụ nọ chỉ bảo, chớ không thì cũng khó mà tìm cho ra nó.

SANTAL MONAL

Những người có tưởng bệnh khí hư không cần bệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khỏe khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, lâu đó uống một ít thuốc là thấy dễ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn. Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng nhiếp-hộ-tuyến mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn trở đường nước tiểu. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đau nhức sần đi được. Các bệnh ấy làm cho đàn gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cạy được. Mà đàn bà thì sinh ra các bệnh phóa bộ, càng là bệnh nhức sần và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đã biết bệnh khí hư cần phải điều trị, mà lại cần phải có thể thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công hiệu, ấy chính là thể thuốc *Santal monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal monal* là một thể thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở thế-giới nầy đã có dùng thấp cả. Thuốc nầy chữa bệnh khí hư thì chạy là thần tình, hết đau lại tránh khỏi được những nỗi khó-khăn và làm cho nước-thấy thành ra xanh, rửa sạch các cơ-quan bên-trong.

Bổ các hàng bào chế to đều có bán cả.

2050

OMEGA

CÓ BÁN TẠI

GRANDS MAGASINS REUNIS

Hỏi giá của Bác-hiệu.

2024

SẮP PHẢI DÙNG ĐẾN !!

Xem ra năm nay có lẽ nóng nực hơn mọi năm, ngày xuân mà nắng đã nhớ đến chết mất. Bản-hiệu rất mừng sắp được tin hay để báo tiếp cho quí-khách, về việc tiêu-khiển nhận được ở Nos-xỷ và Phấy nhiều lắm, đã các kiểu, ở 2 mặt.

Vậy quý khách nên giáo-hãm đợi mà chớn-có đến xem-hiệu thì một mặt được tiêu khiển của Bản-hiệu là tốt và bền hơn mọi nơi.

GIÁ NHƯ SAU NÀY :

Kính tợp tròn, gọng vàng, vành đồi mồi	4 $ 00	Kính tợp vuông vắc :	2 $ 50
Hợp đồ mồi cái	0 $ 50	Kính bọc lụa gọng kẽm	0 70
Kính trắng mắt (đủ thứ)	2 80	Kính xem sách gọng kẽm	1 $ 80 và 2 20
		Kính cận thị gọng kẽm	2 50 và 2 80

CÒN NHIỀU CÁC THỨ KHÁC NỮA.

Kính mua tại bản-hiệu hàng đảm chắc chắn mà giá rẻ hơn các nơi khác.

TONG-YUNE-TAI, 49, Phố hàng Ngang, Hanoi.

2024

CAFÉ RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 50 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn chơi rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối Âu ở của người Âu-châu

Bản-quán thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-á cũng một cách hình-dáng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh

Giây nói số : 280 — hoặc số : 150

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán nữa.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en Timbres-postes)

Nhiều ông giới tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

SOCIÉTÉ ASIATIQUE D'IMPORT ET D'EXPORT

Số 22, Rue Jules Ferry, à Haiphong

CÓ BÁN : vải, đồ len, rượu vang, rượu sâm banh, rượu cốt nhắc, các thứ đồ hộp, vân vân.

Ai muốn hỏi gì, hãy lấy số mẫu hàng trả lời và sẽ gửi ngay các mẫu hàng đi.

2078

Nhà Báo đề « TÂN-VĂN » ở Hà-nội, ở phố hàng Trống; Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

BẠCH-THÁI-BƯỞI

CÔNG-TY

HANG TAU SÔNG BIỂN

TÀU CHẠY PHIÊN KHẮP các ngọn sông Bắc-kỳ ;
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ ;
TÀU CHO THUÊ cả chuyến ;
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan :

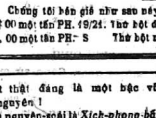
Bán-ly cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

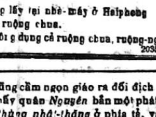
Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định, Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Sến-thủy

2048

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN PHOSPHATES) là một thứ bột vun lúa, giống mầu rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất ra được gấp hai, gấp ba.

Hội chứng tới tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi hay gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau nầy, hàng lấy tại nhà máy ở Haiphong
23 $ 00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.
22 . 00 một tấn PH. S Thứ bột nầy thời ý dụng cả ruộng chua, ruộng ngọt

2035

HỘI PHÁP-THƯƠNG VẬN TẢI

Số 7, canh trường Y-viện

CÓ BÁN : Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá : . . . . . 2.200 $ 00

CHO THUÊ : Một khu đất rộng 2.048 thước vuông ở đường Bobillet.

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hàng nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đồ cổ các vật dụng làm xe và tinh giá riêng cho các hiệu buôn lại.

1995

NGUYỄN-HỮU-THU DIT SEN

HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN.

Tàu BẠCH-THẠCH (JADE) chạy Hải phòng, Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phả-lại (Sept Pagodes) Lâm.
Tàu CÁT-TƯỜNG chạy Hải phòng Kiến an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải phòng Hongay.
Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Hải-phòng Hải dương.

Những hàng hóa thì phải gởi xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành

Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Hải phòng
Phố Bonnal số 64 — Phố Tourane số 9
TÉLÉPHONE N° 661 2031

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNEY-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa ở-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai

Thay thuốc mới về Morphine chẳng thuốc nào phải cần đến quan Bảo-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc kỉ-sinh; bán đắt-đỏ, mỗi một không thuốc làm việc gì; dùng thuốc nầy hay làm !

Mấy thứ bán-hiệu hay bạn :
Các thứ thuốc nước dùng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gói là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho có SIROP PECTORAL đặc-có ở-nhà.
Thuốc lào chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 ; 00 lọ 30 viên
thuốc thịt = 0 $0 một chai
Chữa các chứng lậu ; những kẻ mới hay đã ; cũng thuốc cachets antiseptiques và thuốc thuốc blennorrhagiques của Bảo-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc nầy đã chữa được số số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều, hay là khí bệnh khởi đau đớn mình mẩy, như đau lưng, nhức mỏi, những thuốc nầy đều có công hiệu. Mỗi lọ 1 $ 00 mà thôi.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÓ-SÉ
Kính-hiển, đồ-hình, thuốc-nhuộm của LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-hình, thước Citrate và thuốc Bromure.
Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DÊRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh phong mọi bệnh mới hay cũ. Những thuốc trừ rất thì nên uống thuốc nầy cho tiện ngay! Dùng thuốc khác rồi cũng nên phải uống thuốc nầy thì mới chắc khỏi hẳn được ; Thuốc nầy rất hay, rất quí ; ai chẳng hợp ai đều uống được, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc nầy trong mùi không thì nên mua một chai lớn Titre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

No 3

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYÊN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

HỒI HỌC II

Chúa thổ-phiên là *Ngột-tùng-đào* muốn ra trận, quan nguyên-soái là *Xích-phong-bất hoa* qui xuống tâu rằng :

— Chúa-công bất-tất phải ra trận, để mặc kẻ hạ-thần tiến đánh cũng đủ.

Ngột tùng-đào nói :

— Ta có thân-chinh ra trận thì các tướng mới chịu hết lòng.

Nói xong, liền mặc áo giáp lên ngựa ra trận, trông thấy quân *Nguyên* đội-ngũ nghiêm-trang, bỗng có một tiếng súng nổ, trận thế mở ra hai bên, quan Nguyên-soái nhà *Nguyên* là *Hoàng phả-kinh* cưỡi con ngựa bạch, tay cầm ngọn giáo mình mặc áo chiến-bào, bên tả đeo cung, bên hữu đeo tên. Sau lưng có một lá cờ tướng, thêu mấy chữ vàng như sau nầy « *Vũ trạng-nguyên cấp-đệ Đô đốc đại Nguyên-soái Hoàng-phả...* » *Ngột-tùng đào* thấy vậy, tấm tức khen rằng :

— Trông người này uy-nghiêm lẫm-liệt thật đáng là một bậc võ trạng nguyên !

Quan nguyên-soái là *Xích-phong-bất hoa* không bằng lòng, liền giục ngựa tiến vào mà hỏi rằng :

— Nhà ngươi có phải *Hoàng-phả-kinh* đó không ?

Hoàng phả-kinh nói :

— Chính ta đây ! Còn nhà-ngươi họ tên là gì ? Trước khi nộp đầu, hãy nói rõ cho ta biết.

Xích phong-bất-hoa nói :

— Ta là nguyên-soái *Xích-phong-bất hoa* đây ? Nhà ngươi nên mau mau đầu hàng đi, sẽ được chung hưởng phú-quí.

Hoàn-phả-kinh nói :

— Khi trước Bảo-phiên quấy nhiễu, ta đã đem quân đi tiễu trừ, khiến phải một lòng thần-phục. Nay nhà ngươi cũng nên mau mau đầu hàng đi, đức hoàng-đế ta sẽ lấy lượng hải-hà mà khoan dung cho. Nếu bằng nghịch mệnh thì về sau hối lại không kịp.

Xích-phong bất-hoa nổi giận mà rằng :

— Nhà ngươi có tài giỏi gì mà dám nói khoác như vậy, ăn ta ta thử cho biết tay.

Nói xong, liền cầm cái thiên-phương họa kích xông vào đánh *Hoàng-phả-kinh*, *Hoàng-phả-kinh* cũng cầm ngọn giáo ra đối địch. Bỗng thấy quân *Nguyên* bắn một phát súng, *Phàng nhật-thăng* ở phía tả, và *Thi-đô-sinh* ở phía hữu đều đổ ra đánh, quân Phiên rối loạn bỏ chạy. *Xích phong bất-hoa* giao chiến được hơn 40 hợp biết chừng sức không địch nổi, lại thấy quân mình đã rối loạn, cũng phải bỏ chạy.

Ngột-tùng-đào lại nghe quân báo lương thảo trong đồn đều bị quân *Nguyên* đốt cháy, cũng kinh hoảng chạy trốn. *Hoàng phả-kinh* đuổi theo đến hơn 10 dặm, mới thu quân trở về, truyền cho quân sĩ ăn cơm, để đến đêm hôm ấy lại đánh luôn một trận nữa.

Đêm hôm ấy *Hoàng-phả-kinh* lại sai *Phàng-nhật-thăng* đem quân đánh tả đinh quân giặc ; *Phi-đô-sinh* đem quân đánh hữu đinh quân giặc, còn bổn bản quan là *Trần-thượng* cứ thì đem 7000 quân theo *Hoàng-phả kinh* tiến thẳng đến đại đinh quân giặc để ba mặt cùng đánh ập vào.

Chúa Thổ-phiên là *Ngột-tùng đào* về đến đại đinh, kiểm-điểm quân-sĩ, thấy chết mất nhiều lắm, quan đại-tướng là *Bản-khôi* cũng chết ở trong đám loạn quân, còn bị thương vô số. Canh ba đêm hôm ấy, bỗng lại nghe có tiếng súng nổ, ba mặt quân *Nguyên* kéo đến. *Ngột tùng-đào* vội vàng lên ngựa, *Xích phong-bất-hoa* cũng lên ngựa ra đánh, nhân ánh lửa sáng trực, trông thấy *Hoàng phả-kinh* đang đứng cầm quân, *Xích-phong-bất-hoa* liền xông lại đánh.

Phiên tướng là *Hình-thăng* cưỡi ngựa đao ra trận, thấy *Hoàng-phả-kinh* bèn *Nguyên* là *Trần-thượng-cử* cầm giáo ra đối-địch. Bấy giờ tiếng trống vang động, quân *Phàng-nhật-thăng* và *Thi-đô-sinh* cũng tiến đến. *Xích-phong bất-hoa* kinh sợ luống-cuống, bị *Hoàng-phả kinh* đâm cho một ngọn giáo vào cổ họng, chết ngay ở dưới chân ngựa, quân *Nguyên* cắt lấy thủ-cấp. Phiên-tướng là *Hình-thăng* cũng bị *Trần thượng-cử* đâm cho một nhát chết ngay.

Hoàng-phả-kinh thúc quân đuổi đến hơn 20 dặm, rồi mới trở về, mở tiệc khao-thưởng các tướng, truyền cho nghỉ ngơi trong 3 ngày, sau sẽ tiến đánh. Chúa Thổ-phiên là *Ngột-tùng-đào* thấy quân mình chết hại và ốm mất nhiều đại tướng, mới khóc mà than rằng :

— Bản *Nguyên* có *Hoàng-phả kinh*, khiến cho ta thua luôn hai trận, tổn hại nhiều lắm, biết làm thế nào ?

Quan thừa tướng là *Cát-tức-nhiên* nói :

— *Hoàng-phả-kinh* chẳng qua là một tên quân đánh, ta khó lòng đương nổi, nay nên sai sứ sang cầu hòa bình mới được.

Ngột-tùng-đào liền viết thư đề tôi cho *Xích-phong-bất hoa*, rồi sai *Tảo-kim-tinh* sang xin hàng. *Hoàng-phả-kinh* cho vào, *Tảo-kim-tinh* qui xuống tâu rằng :

— Chúa công tôi qua nghe lời *Xích phong-bất-hoa* đã chết rồi, chúa công tôi đã biết hối-quá, xin quan nguyên soái mở lòng nhân-từ, khoan dung cho một hạn, để chúa-công tôi về nước, xin đem các đồ cống-lễ sang dâng hàng.

Hoàng-phả-kinh khoan dung cho trong một tháng để về nước mà đem các đồ cống-lễ sang dâng hàng, bằng không thì sẽ tiến đánh. *Ngột-tùng-đào* mừng lắm, đem bộ hạ kéo thẳng rút quân về nước. *Hoàng-phả-kinh* cũng rút quân về thành, rồi sai quan dâng hiến về tân với thiên tử. Qua nửa tháng thì Phiên sứ là *Tảo-kim-tinh* đem các đồ cống-lễ sang. *Hoàng-phả-kinh* sai quan phó tướng là *Phàng-nhật-thăng* đưa về bái yết thiên-tử để dâng cống lễ.

Nguyên Thế-tổ rất lấy làm vui lòng mà phán hỏi các quan rằng :

— *Hoàng-phả-kinh* đã hai lần đánh được quân Phiên, nay muốn rút về, các người nghĩ thế nào ?

Quan hữu thừa-tướng là *Kỳ-thinh-đức* tâu rằng :

— Bệ-hạ mới lên ngôi vua, lòng dân chưa được yên. Và *Việt-nam* là một nơi trọng-trấn, tiếp giáp Phiên-giới, cứ như kẻ hạ-thần thiển nghĩ thì nên để *Hoàng-phả-kinh* trấn thủ *Vân-nam* là hơn.

Nguyên Thế-tổ nói :

— Trẫm cũng muốn như vậy.

Nói xong, liền sai phong *Hoàng-phả kinh* làm Đô đốc *Vân-nam* bình mã đại nguyên soái, trấn thủ ở *Vân-nam*. *Hoàng phả-kinh* tiếp được chiếu thư sai tổng binh quan là *Trần-thượng-cử* rút quân về kinh, còn mình thì lưu ở *Vân-nam*, lại cho gọi vợ đến gia quyến đến Vân-nam để cùng hưởng phú quí.

Từ khi *Hoàng-phả-kinh* trấn thủ *Vân-nam* thì toàn tỉnh được thái bình vô sự. Trong khi nhàn hạ, chỉ việc chuyên tâm mà chăm bảo hai con, ngày tháng thoi đưa, vụt chốc đã 12 tuổi. Hai chị em đều thông minh lệ thường, mới 12 tuổi đầu mà đã tinh thông nghề võ thuật, không thầy người nào sánh kịp.

(Còn nữa).